

РЕКУНЕНКО Т. О.,

кандидат юридичних наук, доцент,
начальник відділу забезпечення якості
освіти

(Харківський національний університет
внутрішніх справ)

ORCID ID: 0000-0001-7668-0581

УДК 342.951

DOI <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2024.5.103>

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ЗАПОБІГАННЯ ПРАВОПОРУШЕННЯМ В ГАЛУЗІ ФІНАНСІВ

У статті аналізується зарубіжний досвід та міжнародна практика запобігання правопорушенням в галузі фінансів в провідних країнах світу, зокрема, Італії, Франції, Німеччини, Сполучених штатів Америки та ін. У світовій практиці немає єдиної системи забезпечення фінансової безпеки – кожна країна розробляє і впроваджує свої підходи, які зазвичай ґрунтуються на адаптації світового досвіду до національної правової системи.

Автором вказується про ефективність роботи низки правоохоронних органів, зокрема, в Італії, такого як фінансова гвардія, який вирішує дві групи завдань: фінансові (для захисту доходів і витрат Європейського Союзу, державних та місцевих органів влади, боротьби з національним і міжнародним ухиленням від сплати податків, відмивання грошей тощо); економічні (забезпечення безперебійного функціонування ринків і дотримання правил конкуренції, що включає боротьбу з протиправними діями злочинних організацій, що представляють інтереси ринків капіталів, товарів і послуг; підрозділу, що функціонує в Франції, а саме: фінансової розвідки TRACFIN, яка займається збором, аналізуванням та обробленням фінансової інформації, отриманої від суб'єктів первинного фінансового моніторингу; а також спеціальної служби розслідувань «Штойфа» (Steuerfahndungsstelle), що забезпечує розслідування деліктів, які пов'язані з порушенням порядку нарахування та сплати податків і зборів в Німеччині й американської служби внутрішніх доходів (Internal Revenue Service), яка результативно виявляє делікти фінансово-економічного характеру.

Вирішення проблеми порушеної в статті вбачається можливим шляхом імплементації кращих зарубіжних практик запобігання правопорушенням в галузі фінансів, зокрема: проведення оцінки ризиків пруденційного фінансового контролю; створення посад внутрішніх аудиторів та їх взаємодія з регулюючим (наглядовим) органом та окремими відповідальними особами; проведення належним чином постійного моніторингу фінансових операцій.

Ключові слова: фінансова галузь, фінансова безпека, адміністративно-правове регулювання, економіка, правопорушення, запобігання, зарубіжний досвід, зарубіжна практика.

Rekunenko T. O. Foreign experience in preventing offenses in the financial sector

The article analyzes foreign experience and international practice in preventing offenses in the financial sector in leading countries of the world, in particular, Italy, France, Germany, the United States of America, etc. In world practice, there is no single system for ensuring financial security - each country develops and implements



its own approaches, which are usually based on adapting world experience to the national legal system.

The author indicates the effectiveness of the work of a number of law enforcement agencies, in particular, in Italy, such as the Financial Guard, which solves two groups of tasks: financial (to protect the income and expenses of the European Union, state and local authorities, combat national and international tax evasion, money laundering, etc.); economic (ensuring the smooth functioning of markets and compliance with competition rules, which includes combating illegal actions of criminal organizations representing the interests of capital markets, goods and services; a unit operating in France, namely: financial intelligence TRACFIN, which is engaged in the collection, analysis and processing of financial information received from subjects of primary financial monitoring; as well as the special investigation service «Steuf» (Steuerfahndungstelle), which provides investigation of torts related to violations of the procedure for calculating and paying taxes and fees in Germany and the American Internal Revenue Service, which effectively detects torts of a financial and economic nature.

The solution to the problem raised in the article is considered possible by implementing the best foreign practices for preventing offenses in the field of finance, in particular: conducting a risk assessment of prudential financial control; creating positions of internal auditors and their interaction with the regulatory (supervisory) body and individual responsible persons; conducting proper continuous monitoring of financial transactions.

Key words: *financial industry, financial security, administrative and legal regulation, economy, offenses, prevention, foreign experience, foreign practice*

Постановка проблеми. Фінансово-економічне становище України вже тривалий час знаходиться в стані постійного реформування й характеризується нестабільністю, важкою прогнозованістю та швидкою динамікою. Зважаючи на це, проблема в забезпеченні фінансової безпеки набуває особливого значення. Позитивний зарубіжний досвід запобігання й протидії правопорушенням в галузі фінансів має не тільки наукову, але й практичну значимість, оскільки використання міжнародної практики надає можливість визначити найбільш ефективні засоби впливу при визначенні загальної системи заходів запобігання та протидії правопорушенням у фінансовій галузі України. Поряд із цим, актуальність означуваного питання обґрунтовується й тим, що наша держава багато в чому наслідує діяльність за прикладом роботи правоохоронних та інших контролюючих органів держав Європейського Союзу.

Аналіз публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Запобігання правопорушенням в галузі фінансів складний, багатокомпонентний процес, який розглядалася вітчизняними науковцями на рівні дисертаційних досліджень, у монографіях, навчально-методичних виданнях, наукових статтях та низці інших публікацій. Основну увагу вчених-адміністративістів, а саме: О. Є. Картамішева, С. Г. Ковальова, А. В. Кулінська, В. І. Мельник, С. І. Мельник, Н. В. Наконечна, М. В. Петричук, А. В. Піхоцький, В. П. Попелюк, Н. С. Слаблюк, О. В. Тахтай, М. С. Уткіна та інші, було зосереджено на питаннях щодо: адміністративно-правового регулювання правовідносин та реалізації державної фінансової політики; адміністративно-правових механізмів забезпечення безпеки підприємницької діяльності; фінансового ринку, послуг, фінансового контролю та фінансового моніторингу; банківських відносин та адміністративно-правового забезпечення управління фінансовою системою. Однак вивченню й аналізу зарубіжного досвіду та практики запобігання правопорушенням в галузі фінансів приділялось невинновданно мало уваги.

Виклад основного матеріалу. Серед держав Європейського Союзу один із найбільш ефективних органів щодо захисту економічних інтересів та протидії фінансовим правопорушенням функціонує в Італії. Зазначимо, що управлінням фінансами в Італії займаються 3



державні органи: Казначейство (здійснює управління державними видатками і фінансовий контроль), Міністерство фінансів (здійснює управління доходами) та Міністерство внутрішніх справ [17, с. 365]. Завдання пов'язані з наглядом за державними фінансами й дотриманням законності покладені на Рахункову палату Італійської Республіки, яка здійснює попередній контроль законності актів уряду, а також послідовний контроль за виконанням бюджету держави, бере участь у здійсненні контролю за фінансовою діяльністю підприємств, установ та організацій, фінансованих державою. Рахункова палата попередньо переглядає й декрети Президента Республіки.

Здійснення Рахунковою палатою Італійської Республіки аудиторських перевірок магістрами і судових функцій прокурорами робить її діяльність більш ефективною завдяки можливості оперативної взаємодії між собою. Магістрати, що здійснюють аудиторську перевірку діяльності державних структур, інформують генерального прокурора при Рахунковій палаті про виявлені порушення. Генеральний прокурор у свою чергу доводить до відома суддів-аудиторів інформацію про факти, щодо яких відсутня необхідна документація. Судді-аудитори в цьому випадку проводять відповідне розслідування [18, с. 48].

Водночас, до завдань Фінансової гвардії Італії, яка є невід'ємною частиною збройних сил держави, належать: податковий контроль; нагляд за акцизами; митний контроль, контроль за витрачанням державних коштів; протидія організованих злочинності; боротьба з фальшивомонетництвом; запобігання та протидія шахрайству в системі Євросоюзу; нагляд за законністю при проведенні державних закупівель, розміщенні замовлень, проведення торгів; захист патентів, авторських прав; захист культурної і археологічної спадщини Італії; організація взаємодії з іншими правоохоронними та контролюючими органами країни. Погоджуємося з позицією І. Беззуб, котра, досліджуючи питання забезпечення фінансово-економічної безпеки в Італії та діяльність Фінансової гвардії Італії, як ключового суб'єкта забезпечення фінансової безпеки в країні вказує, що «область дії даного органу є надзвичайно широкою – захист національних, європейських фінансових інтересів, боротьба з організованою злочинністю, припинення податкових злочинів, боротьба з фальсифікацією товарів та грошових знаків, контрабандою, наркотрафіком, незаконним будівництвом, відмиванням доходів одержаних незаконним шляхом, протистояння нелегальній імміграції, контроль за оподаткуванням фізичних, юридичних осіб, контроль за азартними іграми тощо». При цьому, науковець акцентує увагу, що Фінансова гвардія не має повноважень щодо самостійного застосування карних заходів до правопорушників, адже після проведення розслідування всі матеріали передаються до органів прокуратури та суду [3].

Таким чином, цей правоохоронний орган вирішує дві групи завдань: 1) фінансові (для захисту доходів і витрат Європейського Союзу, державних та місцевих органів влади, боротьби з національним і міжнародним ухиленням від сплати податків, відмиванням грошей тощо); 2) економічні (забезпечення безперебійного функціонування ринків і дотримання правил конкуренції, що включає боротьбу з протиправними діями злочинних організацій, що представляють інтереси ринків капіталів, товарів і послуг.

В Німеччині питання забезпечення фінансової безпеки та протидії деліктам у цій галузі регламентуються спеціальними директивами Уряду, що визначають повноваження уповноважених суб'єктів. Саме органи виконавчої влади (уряд і федеральний канцлер) є головною ланкою механізму забезпечення національної (і фінансової як її складової) безпеки, оскільки уряд має у своєму розпорядженні спеціальний апарат, що складається із численних спеціалізованих органів та установ, які безпосередньо підпорядковуються федеральному канцлеру, функцією яких є аналіз, управління і практична реалізація нормативно-правових актів у сфері забезпечення національної безпеки. Одним із таких спеціалізованих органів є Федеральна рада безпеки, очолювана федеральним канцлером, на яку покладено завдання координації діяльності військових і цивільних установ у цій сфері. Передбачений «Положенням про відомство федерального канцлера» міжвідомчий секретаріат, який складається з керівників відділів міністерств, що беруть участь у роботі Федеральної ради безпеки, відіграє допоміжну роль, надаючи необхідні матеріали вказаній спеціальній групі. Найважливіші



рішення з питань забезпечення національної безпеки приймаються, колективно – Федеральною радою безпеки та урядом, а оперативні проблеми вирішуються на рівні 2-3 компетентних міністрів [15].

Стале правове забезпечення фінансово-економічних відносин в Німеччині служить гарантуванню фінансової безпеки, соціального прогресу в державі, підтриманню ринкових відносин та добросовісної конкуренції, запобіганню монополізму, стабільності у валютно-кредитній сфері тощо [8, с. 364]. В цій країні, вищий орган фінансового контролю представлений Рахунковою палатою, яка складається з автономних установ із визначеними повноваженнями і обов'язками, незалежних від органів публічної влади [24, с. 27]. Її правовий статус та завдання визначає Основний закон (Конституція) Федеративної Республіки Німеччини, відповідно до якого вона перевіряє звіти, а також рентабельність і правильність управління в економічній і бюджетній сфері та Закон про Федеральну рахункову палату.

Федеральна рахункова палата Німеччини контролює бюджетне фінансування і господарську діяльність Федерації, юридичних осіб федерального рівня в рамках публічного права; федеральні і земельні організації соціального страхування, якщо вони отримують державні дотації або захищені гарантійними зобов'язаннями Федерації, діяльність Федерації на підприємствах з приватноправовим статусом, в яких держава має дольову участь; а за певних умов – також інших юридичних осіб з приватноправовим статусом.

Своєю чергою, податкові та митні органи входять до фінансової системи, з досить своєрідною структурою, яка відбиває федеративну побудову держави [6, с. 42]. Найбільш помітною подією у зміцненні регулятивної системи Німеччини стало прийняття Закону про торгівлю цінними паперами і створення федерального органу, що регулює фондовий ринок – Федеральної комісії з ринку цінних паперів (Bundesaufsichtsamt für den Wertpapierhandel – Baw). Надалі, на основі прийнятого 22 квітня 2002 р. Закону про формування інтегрованої системи фінансового нагляду (Gesetz über die integrierte Finanzaufsicht – Findag) в Німеччині був створений єдиний регулятор фінансових установ. Федеральні органи, що здійснювали нагляд за банками, страховими компаніями й ринком цінних паперів, були об'єднані під одним дахом – Федеральної служби по регулюванню фінансових ринків (Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht Bafin), що базується в Бонні й Франкфурті-на-Майні. Bafin регулює і здійснює нагляд за банками, інститутами фінансових послуг і страховими організаціями. Крім зазначеного, також існують департаменти, що займаються загальними питаннями – розвитком фінансових ринків, страхуванням фінансових активів і боротьбою з відмиванням грошей. Безпосередньо при Федеральній службі створені управління зовнішніх зв'язків, захисту інформації й боротьби з відмиванням грошей. У Bafin надаються всі проспекти емісії цінних паперів, її фінансування здійснюється за рахунок внесків фінансових установ, діяльність яких, організація регулює і контролює. Контроль за витратою коштів Bafin забезпечує спеціальна адміністративна рада, що складається з представників фінансових установ, парламенту й ряду федеральних міністерств. Bafin також підлягає контролю з боку Міністерства фінансів [5, с. 210].

Водночас, підрозділ фінансової розвідки Німеччини належить до складу поліції і пріоритетними напрямками роботи цього підрозділу є такі:

- збирання та аналізування звітів про підозрілі фінансові операції;
- передавання результатів аналізу до правоохоронних органів;
- статистичний аналіз звітів про підозрілі фінансові операції;
- публікація щорічних звітів;
- забезпечення установ, що зобов'язані здійснювати фінансовий моніторинг, інформацією про типології та методи відмивання кримінальних доходів;

– співробітництво з іншими підрозділами фінансової розвідки. Основною метою діяльності підрозділу фінансової розвідки Німеччини є забезпечення функціонування та стабільності фінансової системи країни, підтримання довіри до фінансової системи та добросовісності фінансових компаній [7].



Також, в цій країні створено централізовану правоохоронну структуру, що має назву «Служба податкових розслідувань «Штойфа»» (Steuerfahndungstelle). Відповідна інституція підпорядковується Міністерству фінансів Німеччини (Bundesministerium der Finanzen) та реалізує функції розслідування податкових деліктів, які пов'язані з порушенням порядку нарахування та сплати податків і зборів, визначення бази оподаткування, обчислення розміру податків та зборів, встановлення обставин, що слугують основою для формування податкових зобов'язань [8, с. 368].

Дещо інший підхід до запобігання правопорушенням у фінансовій галузі застосовується у Франції. Центральними органами виконавчої влади, на які покладені повноваження щодо реалізації державної політики фінансової безпеки є Міністерство економіки, фінансів та індустрії Франції. При цьому, у складі останнього знаходиться і податкова служба, яка виконує функції податкового контролю. Повноваженнями щодо безпосереднього адміністрування податків наділені Головне податкове управління та Головне управління обліку, яке окреслює обсяги державних доходів на основі даних про податкові надходження [2, с. 69]. У свою чергу, Рахункова палата Франції вважається однією з організаційно найскладніших структур державного фінансового контролю, яка має виняткові права самостійного планування й провадження діяльності та є інстанцією, яка здійснює загальний контроль за державними фінансами [20].

Варто додати, що в 1990 р. в цій країні було засновано підрозділ фінансової розвідки TRACFIN. Він теж функціонує у складі Міністерства економіки, фінансів та індустрії Франції, основними підрозділами якого є такі: центр збирання інформації; відділ фінансової експертизи; оперативний відділ. TRACFIN є органом, до якого надається інформація про відкриті в банках рахунки фізичних і юридичних осіб [9]. Означувана діяльність є повністю конфіденційною. На офіційному сайті TRACFINу перераховано його основні завдання доручені парламентом, зокрема:

- прийом і захист інформації про незаконні фінансові мережі та операції, які могли б бути спрямовані на фінансування тероризму і відмивання незаконно отриманих коштів;
- аналізування та оброблення фінансової інформації, отриманої від суб'єктів первинного фінансового моніторингу;
- передання інформації до судової влади, митних і податкових органів [26].

Поряд із цим, створено два консультативні органи: Національна рада з кредитної безпеки (Conseil national du credit et du titre) – підлегла Уряду та Банку Франції, який вивчає нестабільні умови роботи банківської і фінансової системи, та Консультативний комітет (Le Comite consultatif du CNCT), що досліджує взаємовідносини між кредитними установами та їх клієнтами. Банк Франції здійснює постійний моніторинг фінансового благополуччя та ризиків вітчизняних кредитних установ. Та, в залежності від цього, будує свою наглядову діяльність [22, с. 51].

Водночас, органами фінансового контролю у Франції є, в тому числі, і Генеральна інспекція фінансів. Перебуваючи в підпорядкуванні міністра економіки і фінансів, Генеральна інспекція виконує функції контролю на місцях за діяльністю служб Міністерства. Вона контролює діяльність усіх призначених державою бухгалтерів та адміністративної бухгалтерії вторинних розпорядників кредитів, державних підприємств, а також тих державних органів і підприємств, що перебувають під фінансовим контролем держави [11, с. 126]. Також частиною адміністративного апарату виконавчої влади та правоохоронної системи, в тому числі, і щодо виконання правоохоронних функцій у сфері забезпечення фінансової безпеки є жандармерія Французької республіки.

Характерним прикладом запобігання правопорушенням у галузі фінансів є також досвід Нідерландів, де реалізуються три моделі аудиту ефективності. У межах першої моделі основна увага концентрується на якості наявних в організації, що перевіряється, систем і процедур управління, їх спрямованості на забезпечення економічності, продуктивності й результативності використання бюджетних коштів, а також на визначенні ступеня уваги керівництва організації до цих питань. Під час реалізації другої моделі аудиту ефективності



проводиться перевірка звітів керівництва організації, які подаються відповідним державним органам, і підготовка висновків про достовірність і повноту відображення в них результатів діяльності з ефективного використання бюджетних коштів. Третя модель аудиту ефективності застосовується, якщо організація, яка перевіряється, не надає звіт про результати роботи. У цьому разі, залежно від цілей аудиту ефективності, оцінюються економічність, продуктивність або результативність діяльності організації [25]. Тобто під час проведення аудиту ефективності визначається не лише ефективність управління і використання державних коштів, а й наявність в організації, що перевіряється, певних інструментів і показників оцінювання їхньої діяльності [14, с. 159]. Отже, органи фінансового контролю Нідерландів отримують такі висновки: які є об'єктивні причини недосягнення органом, що перевіряється, цілей державної політики у відповідній галузі за умови такого способу розподілу та використання фінансових ресурсів, що був використаний цим органом; в який спосіб необхідно було використати фінансові ресурси за для досягнення встановлених цілей [4, с. 366–367].

В процесі дослідження зарубіжного досвіду запобігання правопорушенням у галузі фінансів неможливо оминати ще одну державу – *Великобританію*. В 1998 р. в цій країні розпочалася масштабна реформа органів управління фінансовим ринком. Змістом реформи було створення єдиного органу – Управління фінансового регулювання і нагляду (Financial Services Authority, FSA), відповідального за регулювання і нагляд за діяльністю всіх інвестиційних, фінансових і банківських компаній, які здійснюють свою діяльність на території Великобританії [21].

FSA створювалося як орган, який би охоплював широке коло суб'єктів різних секторів фінансового ринку, починаючи з фінансових консультантів – власників контор в столичних ділових кварталах і закінчуючи міжнародними інвестиційними банками. Одночасно з передачею наглядових функцій в галузі банківської діяльності Банком Англії до FSA був підписаний Меморандум про взаєморозуміння між Банком Англії, Казначейством і Управлінням фінансового регулювання і нагляду, відповідно до умов якого, на FSA покладено (ст. 3): ліцензування і здійснення пруденційного нагляду за банками, страховими й інвестиційними компаніями, будівельними товариствами, кредитними спілками; нагляд за фінансовими ринками; консультування у даній сфері. Банку Англії при цьому залишалися повноваження й відповідальність за підтримку фінансової стабільності в цілому. В сучасних умовах FSA є незалежним, недержавним органом, який відповідає за регулювання й нагляд за діяльністю всіх інвестиційних, фінансових і банківських компаній, що здійснюють діяльність на території Великобританії. FSA підзвітне Міністерству фінансів і через нього – Парламенту. Воно функціонально незалежне від уряду і повністю фінансується компаніями, які ним регулюються, за допомогою грошових зборів, обов'язкових внесків і податків. Міністерство фінансів приймає рішення які сфери діяльності фінансових установ повинні регулюватися. Але рішення про те, яку форму режиму регулювання застосовувати по відношенню кожної конкретної дії фінансових установ, залишаються за FSA [16, с. 33].

Для порівняння, парламентський контроль в Україні ведеться Верховною Радою через Рахункову Палату, яка є спеціалізованим органом парламентського контролю, на відміну від Державної Фінансової Інспекції (колишнє Головне Контрольно-ревізійне Управління України), яка під час реорганізації набула статусу незалежного органу державного контролю, що виключає її підпорядкування органам державної влади [13, с.135].

Завершити вирішення поставленого завдання пропонуємо з аналізу досвіду запобігання правопорушенням у галузі фінансів в *Сполучених Штатах Америки* (США), де функціонує одна із самих потужних правоохоронних систем світу. У цій країні питання запобігання правопорушенням у галузі фінансів віднесено до компетенції Міністерства фінансів, в структурі якого є Служба внутрішніх доходів (Internal Revenue Service, IRS), Головної контрольної служби, Адміністративно-бюджетного управління при Президентові, Бюджетної служби Конгресу, Служби генеральних інспекторів, головних працівників із фінансових питань, Федеральної резервної системи, Ради керуючих та Служби боротьби з тероризмом й фінансової розвідки, повноваження яких безпосередньо стосуються виявлення деліктів фінансово-економічного характеру [10, с. 191].



Організаційна структура Служби внутрішніх доходів побудована не за видами податків, а за функціональними ознаками системи оподаткування, тобто вказана структура є функціональною. Головними структурними підрозділами є: служба обробки податкових декларацій, служба перевірки податкових декларацій, служба стягнення податків, служба кримінальних розслідувань, служба обслуговування платників податків, міжнародний відділ, відділ інформаційно-комп'ютерних технологій, відділ кадрової роботи та ін. [23, с. 130].

Окрім Міністерства фінансів США контроль у фінансовій галузі здійснює Головне контрольно-фінансове управління Конгресу та Президентська рада у справах боротьби з фінансовими зловживаннями в державних установах («Рада честі й ефективності») тощо [1, с. 377–378].

До функцій Головного контрольно-фінансового управління, зокрема, входить проведення перевірок дотримання процедури укладання і виконання державних контрактів, встановлення оцінки і складання оглядів про виконання федеральних програм, проведення спеціальних обстежень та перевірок обґрунтованості цін на продукцію тощо. Контролю підлягають урядові агентства, установи і підприємства сфери оборони, енергетики, сільськогосподарства, охорони здоров'я, житлового будівництва та інші з питань державних фінансів, податків, бухгалтерського обліку. Крім того, обов'язковим є перевірка законності, доцільності та ефективності здійснених витрат в рамках окремих проектів та програм [19, с. 81].

Поряд із цим, органи податкового контролю США здійснюють такі види перевірок: заочна – здійснюється шляхом направлення документів у Контрольне управління Служби внутрішніх доходів поштою; камеральна – проводиться податковими аудиторами за місцем знаходження Служби внутрішніх доходів. Варто зазначити, що камеральній перевірці підлягають всі податкові декларації; виїзна – здійснюється податковими інспекторами за місцезнаходженням платника податків для оцінки найскладніших податкових декларацій суб'єктів господарювання. Така перевірка передбачає комплексний аналіз повноти і своєчасності сплати податкових зобов'язань [12, с. 225]. Виявлення всіх інших деліктів фінансового характеру покладено на Службу по боротьбі з тероризмом і фінансової розвідки Міністерства фінансів США.

Натомість, адміністративно-бюджетне управління відповідає за розробку фінансових програм, здійснення оперативного контролю з управління бюджетом на федеральному рівні. Діяльність Управління спрямована не лише на стандартизацію та уніфікацію фінансової звітності про використання федеральних коштів, що надходить від державних та муніципальних органів, агентств та освітніх установ, а й надання Президенту США об'єктивної інформації про стан фінансової системи та формулювання пріоритетів бюджетної політики на майбутній фінансовий рік [5, с. 209].

Водночас, однією із основних проблем запобігання правопорушенням у фінансовій галузі в США є проблема налагодження взаємодії з правоохоронними та іншими контролюючими органами. Задля удосконалення основних шляхів взаємодії практикується проведення спільної підготовки співробітників всіх органів, які здійснюють боротьбу з такими правопорушеннями. При цьому особлива увага приділяється розгляду практичних питань правозастосування, компетенції, повноважень та іншим важливим напрямам у роботі суб'єктів запобіжної діяльності [8, с. 371].

Висновки. Зважаючи на складні процеси глобалізації у рамках єдиного економічного простору, особливості забезпечення фінансової безпеки ряду зарубіжних країн становлять неабиякий науковий та практичний інтерес. В цілому, законодавству проаналізованих держав притаманна неоднозначність в регулюванні відносин у фінансовій галузі. Відмінність проявляється в назві самих адміністративних деліктів, їх правовій приналежності та співвідношенні з кримінально-караними й характеристиках суб'єктів відповідальності і наслідках вчинення правопорушень. Водночас, аналіз зарубіжного досвіду та практики запобігання правопорушенням у фінансовій галузі довів, що акцентувати увагу лише на репресивному підході, посилюючи заходи відповідальності є не виправданою одностороннім підходом. На



жаль, Україна за останні десять років хоча і зробила певні спроби щоб мінімізувати рівень правопорушень у фінансовій галузі, але при цьому застосовувала, переважно такі заходи, що орієнтовані на досягнення швидких результатів, наслідками яких є не повна стабілізація фінансового ринку, а досягнення певного прийняттого для держави та суспільства рівня, що, звісно, не може мати довгострокової перспективи.

Список використаних джерел:

1. Александрович О. О. Особливості організації та функціонування систем державного фінансового контролю: світовий досвід. *Теорія та практика державного управління*. 2014. Вип. 4. С. 375–382.
2. Андрущенко В. Л., Данілов О. Д. Податкові системи зарубіжних країн: навч. посібник. Київ: Комп'ютер прес., 2004. 325 с.
3. Беззуб І. Чи полегшить життя українському бізнесові «Фінансова поліція»? URL: http://nbuviap.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2313:reforma-podatkovoji-sistemi&catid=8&Itemid=350
4. Бортняк В. А. Адміністративно-правові основи фінансового контролю в Україні: теорія та практика: дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2024. 442 с.
5. Буга Г. С. Забезпечення безпеки у сфері діяльності небанківських фінансових установ в Україні: адміністративно-правові засади : монографія. Одеса: ВД «Гельветика», 2022. 404 с.
6. Войтенко І. С. Адміністративно-деліктні провадження, що здійснюються фінансовими органами у праві зарубіжних країн. *Правова просвіта*. 2016. № 1. С. 39–44.
7. Дзюнь О. Б. Світовий досвід створення мегарегулятора на ринку фінансових послуг. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2014. № 3. URL: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=695>.
8. Комарницька І. І. Профілактика правопорушень у фінансово-економічній сфері засобами адміністративного права: дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.07. Львів, 2021. 497 с.
9. Куришко О. О. Аналіз світового досвіду у сфері протидії легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом, у контексті можливості його використання в Україні. *Фінансовий простір*. 2013. № 2 (10). С. 8–15.
10. Лепський С. І. Зарубіжний досвід використання фінансових розслідувань у правоохоронній діяльності. *Право і суспільство*. 2014. № 2. С. 189–194.
11. Малишев А. В. Характерні аспекти організації державного фінансового контролю за кордоном. *Фінансовий контроль*. 2003. С. 126–136.
12. Мельник М. І., Лещух І. В. Податковий контроль в Україні: проблеми та пріоритети підвищення ефективності: монографія. Львів : ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М.І. Долишнього НАН України», 2015. 330 с.
13. Навродська М., Артюх О. Державний фінансовий контроль: міжнародний досвід. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2018. № 4. С. 129–140.
14. Никитченко Н. В. Європейські моделі здійснення державного фінансового контролю. *Порівняльно-аналітичне право*. 2013. № 3-1. С. 158–160.
15. Новицький Г. В. Теоретико-правові основи забезпечення національної безпеки України : монографія. Київ : Інтертехнологія, 2008. 496 с.
16. Піхоцький В. Ф. Зарубіжний досвід організації державного фінансового контролю та можливість його використання в Україні. *Економіст*. 2016. № 1. С. 31–34.
17. Резнік О. М. Адміністративно-правові засади діяльності правоохоронних органів із забезпечення фінансово-економічної безпеки України: дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.07. Суми. 2019. 509 с.
18. Садченко М. М. Правові та організаційні засади діяльності органів внутрішніх справ у здійсненні фінансового контролю: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2015. 260 с.



19. Старенька О. М. Роль міжнародних вимог в організації системи внутрішнього контролю. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2019. № 1 (69). С. 129–138.
20. Стефанюк І. Б. Є чому навчатися, є що запозичувати. *Фінансовий контроль*. 2005. № 1. С. 35–41.
21. Тригуб О. В. Розвиток фінансового сектору Великої Британії в умовах Brexit: початок нової епохи. *Експертна платформа*. 2020. 14 лют. URL: https://expla.bank.gov.ua/expla/news_0140.html
22. Хомутенко А. В. Система фінансового контролю за діяльністю небанківських неприбуткових фінансових установ України : монографія. Одеса : Друк, 2009. 188 с.
23. Чечетт С. В. Правове регулювання запобігання правопорушенням у фінансовій сфері: дис. ... докт. філософ. 081 – Право. Ірпінь, 2023. 198 с.
24. Шулюк Б. С. Шляхи розвитку державного фінансового контролю в Україні у контексті досвіду економічно розвинутих країн. *Економіка. Фінанси. Право*. 2018. № 6. С. 25–29.
25. Johnson E. Concrete resources explained for parents: How to use them with your child at home to create a maths master! Third Space Learning. URL: <https://thirdspacelearning.com/blog/concrete-resources-cpa-explained/>
26. TRACFIN – Traitement du renseignement et action contre les circuits financiers clandestins. Ministère de l'Économie, des Finances et de la Souveraineté industrielle et numérique. URL: <https://www.economie.gouv.fr/tracfin>.

